

Sygn. akt III AUa 887/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak(spr.)

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSA Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 grudnia 2015 r. w Ł.

sprawy **G. P., K. P., P. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 31 marca 2015 r. sygn. akt VIII U 396/14

uchyla zaskarżony wyrok, znosząc postępowanie w sprawie i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

III AUa 887/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że pani G. P. jako pracownik u płatnika składek Kiosk Spożywczo - (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 1 września 2012 roku do 28 lutego 2013 roku.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Łodzi, po rozpoznaniu odwołania P. P. i K. P. (VIII U 396/14) oraz odwołania G. P. (VIII 387/14) po połączeniu spraw z obu odwołań i prowadzenia ich pod wspólnym numerem VIII U 396/14, zmienił powyższą decyzję i stwierdził, że G. P. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 1 września 2012 roku do 28 lutego 2013 roku jako pracownik u P. P. i K. P..

Sąd Okręgowy ustalił:

G. P. od dnia 10 kwietnia 1991 roku wraz z H. P. prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą Kiosk Spożywczo - (...) w ramach spółki cywilnej. G. P. i H. P. wcześniej były pracownikami spółki (...), po jej prywatyzacji, aby zachować pracę w kiosku musiały otworzyć własną działalność. Kiosk spożywczo-przemysłowy (...) był czynny w godzinach od 5:30 do 18:00 w tygodniu, od 5:30 do 15:00 w soboty, od 8:00 do 14:00 w niedziele. Zyski z tytułu prowadzenia kiosku sukcesywnie ulegały zmniejszeniu w ostatnich latach, z uwagi na konkurencję dużych sklepów. Wspólniczki pracowały

w sklepie na zmianę, niedziele były dyżurujące. G. P. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej osiągała dochód w wysokości ok. 1.500,00 zł - 1.600,00 zł miesięcznie.

W dniu 30 sierpnia 2012 roku do spółki cywilnej (...) przystąpiła P. P.. Płatnik składek P. P. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 30 sierpnia 2012 roku, której przedmiotem, jest sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach. Ponadto P. P. wykonuje pracę zawodową w ramach stosunku pracy. G. P. podjęła decyzję o wystąpieniu ze spółki (...) aby zmniejszyć koszty jej funkcjonowania i nabyć uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego, wystąpiła z niej w dniu 31 sierpnia 2012 roku.

W dniu 31 sierpnia 2012 roku H. P. i P. P. zawarli

z G. P. umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisko sprzedawcy, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem według obowiązującego minimum. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: O., ul. (...), Kiosk Spożywczo - (...). Termin rozpoczęcia pracy określono na 1 września 2012 roku. Z uwagi na ciągle spadające obroty kiosku H. P. umówiła się z wnioskodawczynią, że popracuje ona przez około pół roku.

W ramach umowy o pracę wnioskodawczyni G. P. zajmowała się sprzedażą produktów i obsługą klientów w kiosku, ponadto podpisywała faktury za towar. G. P. pracowała 40 godzin tygodniowo w systemie zmianowym, wymieniała się w pracy z H. P., która ustalała, jej godziny pracy. Wnioskodawczyni była w kiosku codziennie. H. P. wydawała wnioskodawczyni polecenia, jeżeli zachodziła taka potrzeba. G. P. przekazywała H. P. raporty z kasy, utargi i pieniądze. Wspólniczka P. P. sprawdzała również, czy wnioskodawczyni wykonuje pracę. Wynagrodzenie było wypłacane wnioskodawczyni w gotówce, wypłat wynagrodzenia dokonywała H. P..

Kiosk jest ogrzewany jedynie grzejnikiem i było w nim zimno, wnioskodawczyni często chorowała z tego powodu. W kiosku brak jest bieżącej wody i toalety. G. P. w dniu 17 grudnia 2012 roku zachorowała z powodu zapalenia przydatków. G. P. w okresie od dnia 17 grudnia 2012 roku do dnia 28 lutego 2013 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim. W trakcie choroby wnioskodawczyni, obsługą kiosku zajęła się H. P., po zakończeniu swojej pracy pomagała jej również P. P.. Stosunek pracy wnioskodawczyni ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę w związku z likwidacją stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych – art. 30 § 1 pkt 2 k.p. W dniu 29 lipca 2013 roku do spółki (...) H. P. i P. P. przystąpił K. P. (syn H. P.).

Płatnik składek K. P. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 29 lipca 2013 roku, której przedmiotem, jest sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach. H. P. wystąpiła ze spółki (...) w dniu 31 lipca 2013 roku.

Kiosk spożywczo-przemysłowy (...) nadal funkcjonuje, obecnie jest w nim zatrudniona jedna osoba na podstawie umowy o pracę - H. P.. Otrzymuje minimalne wynagrodzenie za pracę. K. P. zajmuje się zaopatrzeniem kiosku, dostarcza towar z hurtowni, czasem zastępuje mamę. Obroty z tytułu prowadzenia kiosku pozwalają na wypłatę wynagrodzenia H. P. i opłacenie składek. Obecnie kiosk jest otwarty w zmiennych i krótszych godzinach.

G. P. zostało wypłacone wynagrodzenie za miesiąc wrzesień 2012 roku w wysokości 1.111,86 zł netto, za miesiąc październik 2012 roku w wysokości 1.111,86 zł netto, za miesiąc listopad 2012 roku w wysokości 1.111,86 zł netto za miesiąc grudzień 2012 roku w wysokości 1.014,63 zł netto (w tym za okres niezdolności do pracy). Odbiór wynagrodzenia wnioskodawczyni kwitowała własnoręcznym podpisem.

(...) spółka cywilna przyniósł dochód

w następującej wysokości: - w 2012 roku – 908,80 zł (516,55 zł - dochód z uwzględnieniem różnicy remanentowej); - w okresie od stycznia do lutego 2013 roku – 585,93 zł (1.279,28 zł - dochód z uwzględnieniem różnicy remanentowej).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów, zeznań świadka: H. P. będącej w spornym okresie (...) spółki (...) – płatnika składek oraz świadków S. C. i E. K. będących klientami kiosku, w którym pracowała odwołująca oraz zeznań wnioskodawców. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić

sporną okoliczność – a mianowicie czy zawarta w dniu 1 września 2012 roku przez H. P. i P. P. z G. P. umowa o pracę nosi cechy pozorności oraz, czy została podpisana jedynie dla uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i późniejszego skorzystania z świadczenia przedemerytalnego. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i zeznaniom wnioskodawców, w których wskazali na realność zawartej umowy o pracę oraz faktyczne świadczenie pracy przez G. P. w ramach powyższej umowy. W ocenie Sądu zeznania świadków w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersję zdarzeń przedstawioną przez skarżących potwierdzają świadkowie zeznający w tej sprawie, w części będący osobami obcymi dla stron postępowania, a zatem nie są zainteresowani sposobem rozpoznania sporu. Z zeznań świadków jasno wynika, że wnioskodawczyni w spornym okresie pracowała w kiosku w O., gdzie obsługiwała klientów, ponadto ze złożonych faktur wynika, iż przyjmowała również dostawy towarów. Zeznania świadków i wnioskodawczyni w tym zakresie wzajemnie się uzupełniają i są wiarygodne. Spółka nie zatrudniała wcześniej pracowników, a stanowisko, na jakim została zatrudniona G. P. było stanowiskiem nowoutworzonym, jednak stwierdzić należy, że w związku z wystąpieniem wnioskodawczyni ze spółki cywilnej istniała konieczność zatrudnienia pracownika na stanowisku sprzedawcy w kiosku, który obsługiwałby klientów, otwartego siedem dni w tygodniu punktu. W ocenie Sądu Okręgowego również analiza podsumowania księgi przychodów i rozchodów za rok 2012, w którym zatrudniono wnioskodawczynię pozwala na stwierdzenie, że płatnika składek stać było na zatrudnienie pracownika z minimalnym uposażeniem miesięcznym. Nadto zeznania świadka H. P., zeznania wnioskodawczyń G. P. i P. P. świadczą o tym, że pracodawca kierował pracą wnioskodawczyni, w szczególności wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji oraz ustalał godziny pracy w zależności od potrzeb. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ponadto z zeznań wyżej wymienionych osób wynika, że wnioskodawczyni pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy, z tym, że w różnych i zmiennych godzinach.

W świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy uznał odwołania G. P., K. P. i P. P. za uzasadnione, nie dzieląc jednocześnie argumentów organu rentowego dotyczących pozorności zawartej umowy o pracę.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi złożył organ rentowy zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucając naruszenie:

- przepisów prawa procesowego tj. art 233 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów oraz dokonanie oceny zgromadzonego materiału w sposób nasuwających zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania oraz
- przepisów prawa materialnego tj. art 22 Kodeksu Pracy poprzez błędne uznanie, iż strony łączy stosunek pracy, podczas, gdy istniały elementy stosunku pracy.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołań.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje: zaskarżony wyrok podlega uchyleniu z przyczyn, które sąd drugiej instancji zobowiązany jest wziąć pod uwagę z urzędu z mocy art. 378 § 1 k.p.c., bowiem w postępowanie przed Sądem pierwszej instancji dotknięte jest nieważnością w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., gdyż nie wszystkie osoby zainteresowane w sprawie brały udział w postępowaniu. Stosownie do art. 477¹¹ § 1 k.p.c. (w brzmieniu tego przepisu w dacie orzekania przez Sąd pierwszej instancji) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stronami są ubezpieczony, osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowany. Definicja zainteresowanego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych określono w art. 477¹¹ § 2 k.p.c. zdanie pierwsze. Z treści tego przepisu wynika, że zainteresowanym w rozumieniu ustawy jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Dlatego też sąd prowadzący postępowanie w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych zobowiązany jest do zbadania, czy przedmiot danego postępowania wskazuje na to, że określona osoba powinna w danym wypadku korzystać ze statusu prawnego zainteresowanego i wezwać ją do udziału w charakterze strony, w celu stworzenia jej możliwości obrony praw, nawet jeżeli nie została ona uprzednio wezwana do udziału w tej sprawie w postępowaniu przed organem rentowym (art.

477¹¹ § 2 zdanie drugie w związku z art. 477¹¹ § 1 k.p.c.). Jeżeli osoba posiadająca status zainteresowanego w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c. nie została wezwana przez sąd do udziału w postępowaniu w charakterze strony, to przesądza to o nieważności tego postępowania (art. 379 pkt 5 w związku z art. 477¹¹ § 1 k.p.c.) i w tym samym zakresie skutkuje obowiązek jego zniesienia. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 r., (...) 20/98, OSNP 1998 Nr 23 poz. 690).

W okolicznościach faktycznych sprawy nie ulega wątpliwości, że w sprawie osobą zainteresowaną, która należało wezwać do udziału w sprawie jest P. H. bowiem to ona wraz z P. P. jako wspólnicy spółki cywilnej prowadzonej pod nazwą Kiosk Spożywczo - (...)zawarła z G. P. kwestionowaną przez organ rentowy umowę o pracę. W okresie objętym sporną decyzją wnoszący odwołanie K. P. nie był związany z G. P. żadnym stosunkiem prawnym.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.